

MÄNTYHARJU.

Kansalaisopisto

Toimintasuunnitelma 2024

Tarkoitus

Toimintasuunnitelma kokoaa Mäntyharjun kansalaisopistoa koskevat suunnitelmat, strategiset linjaukset ja keskeiset vuosittaiset päätökset yhteen. Näitä ovat toimintavuoden 2024 tulostavoitteet, lukuvuoden 2024–2025 rakenne ja aikataulut, lukuvuoden 2024–2025 opiskelijamaksut sekä toimintavuoden 2024 tuntikehys

Tausta

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (1998/632) mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tämän lain mukaisen oppilaitoksen ylläpitämiseen ja koulutuksen järjestämiseen. Lain mukaan kansalaisopiston tulee laatia vuosittain koulutuksen järjestämistä koskeva toimintasuunnitelma, josta käy ilmi koulutustoiminnan kokonaisuus.

Lain mukaan kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat myös järjestää koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa. Vapaan sivistystyön oppilaitosten tulee olla yhteistyössä muiden alueella toimivien tai valtakunnallisten vapaan sivistystyön oppilaitosten, koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kanssa.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen ja harrastuspohjainen oppiminen, osaamisen täydentäminen sekä yhteisöllisyys ja osallisuus. Uusimpana tehtävänä kansalaisopistoille on vastuunotto koulutuksessa aliedustettujen ryhmien jatkuvasta oppimisesta (esim. mikroryttäjät, työttömät, ammatinvaihtajat, ...).

Päätöksenteko

Mäntyharjun kunnan hallintosäännön mukaisesti sivistyslautakunta käyttää koulutuksen järjestäjän ratkaisovaltaa. Se päättää vuosittaisesta kokonaisopetustuntimäärästä (tuntikehys), lukuvuoden ajallisesta rakenteesta sekä kansalaisopiston asiakasmaksujen suuruudesta. Kansalaisopiston henkilöstösuunnitelma hyväksytään talousarvion käsittelyprosesseissa. Sivistysjohtaja ja rehtori johtavat kansalaisopiston toiminnan suunnittelua ja taloutta osana sivistystoimen hallintoa. Sivistysjohtajan delegointipäätöksen mukaisesti rehtori päättää pääluokkien painotuksista, kehittämisprojektien toiminnoista, opetusryhmien määrästä ja ryhmäkoosta, opetustilojen käytöstä, tuntiopettajien palkkaamisesta ja opetustoiminnan johtamisesta toimintasuunnitelman mukaisesti. Rehtori vastaa myös nettobudjetoidun kansalaisopiston budjetin toteutumisesta.

Koulutus

Opisto tiivistää toimintaansa. Lukuvuonna 2024–2025 opiskellaan seuraavissa pääluokissa: media ja viestintä, kuvataiteet, näyttämötaiteet, musiikki, muotoilu ja kädentaidot, sanataide ja kirjallisuus, kielet, tanssi, liikunta, luonto ja retkeily, ensiapu ja turvallisuus ja pelastusala, johtaminen ja kehittäminen, taiteen perusopinnot. Kurssien määrää vähennetään noin 200:sta 140:een (-30 %). Lisäksi kurssien tuntimäärät pienenevät. Kurssimaksut nousevat hillitysti (+5 %). Tuntiraamia lasketaan perinteisestä noin 5300 tunnista 4500 tuntiin (-15 %).

Pitkien harrastuspohjaisten kurssien rinnalle kehitettiin vuosien 2020–2022 aikana lyhytkurssitoimintaa ja yksilöopetusta, jotka ovat merkittävästi lisänneet koulutuksen vetovoimaa,

tuloja, ketteryyttä ja asiakaslähtöisyyttä. Tätä on tähän saakka toteutettu mm. tietotekniikassa, mediatekniikassa ja kielissä. Vuodesta 2023 lukien yksilöopetusta on laajennettu liikuntaneuvontaan ja kädentaitoihin.

Mäntyharjun kansalaisopistossa on pitkään opiskellut ja harrastanut vuosittain keskimäärin 1000 henkilöä. Harrastuslähtöisen kurssitoiminnan asiakasmäärä on vähitellen vähentynyt. Vuonna 2020 aloitettu markkinoinnin ja kurssisuunnittelun uudistaminen on merkittävästi parantanut opiston toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta. Opiskelijamäärät ovat nousseet vuositason yli 1000 opiskelijaan ja kursseja on toteutunut vuosittain noin 200.

Vuosi	Netto-opiskelijat
2015	1097
2016	1097
2017	1079
2018	1060
2019	1059
2020	931
2021	1230
2022	1371
*2023	1078

* tilanne 28.9.2023

Mäntyharjun kansalaisopiston suunnitellut ja toteutuneet opetustunnit ovat olleet viime vuosina 5000–5600 välillä. Siitä valtiosuuteen oikeuttavia tunteja on ollut noin 3200–3400. Sivistyslautakunnan myöntämä tuntikehys on pitkään ollut 5300 tuntia vuodessa. Se on taannut opiston toiminnan tueksi riittävän valtiosuuden. Vuoden 2024 aikana valtioneuvosto on kuitenkin päättänyt leikata kaikkien kansalaisopistojen rahoituksesta lähes 40 %. Lisäksi kansalaisopiston omistajan eli Mäntyharjun kunnan taloustilanne on heikkenevä. Tätä vahvistaa lisäksi voimakkaan inflaation aiheuttamat palkankorotukset (lähes 10 %) ja palvelujen hinnannousu. Heikkenevään taloustilanteeseen ja nousevaan kustannuskehitykseen opisto sopeutuu vähentämällä opetustaan. Uuteen taloudelliseen tilanteeseen sopeutuminen edellyttää yhä tiiviimpää tilastollista seuranta ja tiedolla johtamista.

Kansalaisopisto on vuoden 2021 aikana kehittänyt opiskelijoiden asiakaspalauttejärjestelmän. Tarkoituksena on ollut seurata toiminnallisten muutosten vaikutuksia asiakaspalautteeseen. Lukuvuoden 2021–2023 kurssien kokonaispalautteeksi on muodostunut:

Mittari (arvosana 1–5)	Palaute 2021–2022	Palaute 2022–2023
Opettaja oli osaava	4,69	4,88
Kurssin sisältö oli osuva	4,53	4,65
Opiskeluilmapiiri oli hyvä	4,76	4,81
Kurssin hinta/laatusuhde oli hyvä	4,52	4,93
Kurssista oli minulle hyötyä	4,41	4,67
Kurssi edisti hyvinvointiani	4,40	4,72
Opiston koulutustarjonta on kiinnostava	4,28	4,47
Voin suositella kurssia muille	4,62	4,72

Henkilöstö

Kansalaisopistolla on viisi työntekijää: rehtori (80 %), kaksi päätoimista musiikin opettajaa (145 %), päätoiminen käden taitojen opettaja (70 %), koulusihteeri (50 %) sekä koulutussuunnittelija (100 %). Tuntiopettajia on lukuvuodessa 40–70. Osa kansalaisopiston henkilöstöstä toimii myös asiantuntijana useissa kansalaisopiston ja kirjaston kehittämishankkeissa. Opiston opettajuus perustuu vahvaan työelämäosaamiseen.

Rehtorin tehtäviin kuuluvat kirjastotoimenjohtajan tehtävät (20 %) ja koulusihteeri toimii kansalaisopiston ja lukion yhteisenä (50/50). Koulutussuunnittelija toimii Yritysvauhdittamo-hankkeen 50 % projektipäällikkönä 1.8.2023-31.1.2026. Rehtori toimii sivistysjohtajan viransijaisena 29.2.2024 saakka. Päätoimiset vastuupettajat, koulutussuunnittelija ja rehtori toimivat koulutustarjonnan pääluokkien vastuuhenkilöinä.

Tilat

Kansalaisopisto toimii useassa eri kiinteistössä. Pääosa opetuksesta toteutuu lukion ja kansalaisopiston yhteisessä kiinteistössä Kompantie 22:ssa. Lisäksi musiikin ja kädentaitojen opetusta sekä matineoita ja näyttelyitä pidetään Iso-Pappilassa. Musiikin opetusta annetaan myös Yhtenäiskoululla, jossa käytetään tarvittaessa myös liikunnan, tietotekniikan ja kotitalouden tiloja. Kisalassa järjestetään osa liikunnan kursseista.

Askeleen teollisuuskiinteistössä opisto antaa käden taitojen opetusta kudonnassa ja entisöinnissä. Mediatekniikan ja medialukutaidon opetusta annetaan kirjastolle perustetussa mediapajassa. Opisto antaa opetusta myös Mäntyharjun monilla kylillä, joissa opetus tapahtuu usein nuorisoseuran tai muun kyläyhteisön kokoontumispaikassa.

Tilat ovat pääsääntöisesti toimivat. Opisto on vuonna 2023 joutunut luopumaan entisöintikoulutuksesta, kun Askeleelta vuokratut tilat irtisanottiin kesällä 2023. Entisöintikoulutus ei ole löytänyt uusia tiloja, joten koulutus on keskeytyneenä toistaiseksi.

Ongelmana on myös jossain määrin joidenkin kylien opetustilojen taso. Lisäksi koska kansalaisopisto ei toimi ”omissa tiloissa”, se tulee myös turhan usein syrjäytetyksi muun toiminnan vuoksi, minkä vuoksi opisto joutuu säännöllisesti vuokraamaan kunnan ulkopuolelta väliaikaistiloja kuukausittain (esim. nuorisoseura).

Lukuvuosi

Kansalaisopisto antaa lukuvuoden 2024–2025 aikana opetusta syyslukukaudella 10 viikkoa ja kevätlukukaudella 13 viikkoa. Lisäksi opisto toteuttaa kesälukukautta sekä lyhytkurssitoimintaa läpi vuoden. Ehdotus lukuvuoden 2024–2025 rakenteesta ja aikataulusta on hyväksytty sivistyslautakunnan kokouksessa 19.10.2023 (liite 1).

Opiskelijamaksut

Opiskelijamaksuja on korotettu 5 % sekä 1.8.2019 että 1.8.2020. Lukuvuosien 2021–2022 ja 2022–2023 aikana opiskelijamaksuihin ei ole tehty korotuksia. Opiskelijamaksuja on korotettu 5 % sivistyslautakunnan päätöksellä 1.8.2023 lukien. Inflaatiokehityksen aiheuttamien palkankorotusten ja palveluiden hintojen nousun jatkuessa tässä suunnitelmassa ehdotetaan, että opiskelijamaksuja nostetaan keskimäärin 5 %:lla myös 1.8.2024. Tarkempi yhteenveto maksuista 1.8.2024 lukien löytyy liitteessä 2.

Maksujen perusteet löytyvät vuosittain opiston sähköisestä opinto-oppaasta. Kurssi voi olla opiskelijalle maksuton erityistapauksissa. Näitä tapauksia ovat 1) verkkokurssit taiteen perusopetuksen opiskelijoille, 2) työllisyyskurssit, joille tullaan työllisyyden ohjaajan sopimana ja jotka tukevat työllistymistä ja 3) ulkopuolisella rahoituksella tehtävien kehittämishankkeiden järjestämät kurssit tai 4) henkilökunnan sekä tukiopiskelijoiden osallistuminen kurssien arviointiin. Sisarusalennus voidaan myöntää saman perheen alle 16-vuotiaille opiskelijoille toisesta lapsesta alkaen. Sisarusalennus on 40 % kurssimaksusta. Täysi maksu otetaan yhdeltä lapselta kaikista kurseista (liite).

Hankkeet 2024

Mäntyharjun kansalaisopisto hallinnoi ja koordinoi vuoden 2024 aikana Opetushallituksen rahoittamia valtionavustushankkeita ”Oppimisverkoston muotoilu - yhteistyöllä hyvinvointia ja osallisuutta” - sekä ”Oppimisverkostosta eteläsavolaista synergiaa” -hankkeita. Koordinoitavaan verkostoon osallistuvat Mikkelin kansalaisopisto, Pieksämäen seutuopisto, Järvi-Saimaan kansalaisopisto, Puulan seutuopisto, Puumalan kansalaisopisto sekä Linnalan settlementti ja opisto.

Kansalaisopistossa on alkanut 1.8.2023 Etelä-Savon ELY-keskuksen rahoittama ”Yrittävyyden – nuorten yrittäjyydestä elinvoimaa ja osallisuutta” -hanke. Rahoittajana toimii Etelä-Savon ELY-keskus, joka on myöntänyt rahoitusta Euroopan sosiaalirahaston ESR+ -ohjelmasta.

Valtionosuuden kehitys 2020–2023

Valtionosuuden peruslaskenta tapahtuu Opetushallituksessa muutaman vuoden välein. Laskennan tulosten mukaisesti muutamaksi seuraavaksi vuodeksi päätetään valtionosuuden perustan pysyvä osa (90 %). Vaihtelut oppilaitoskohtaisessa valtionosuuden perustassa johtuvat valtionosuuden liikkuvan osan (10 %) laskentakaavassa olevien tunnuslukujen vuosittaisesta yhteisvaikutuksesta (mm. kunnan väkiluku, väestörakenne, kunnan työttömyys, huoltosuhte, ...).

Varsinainen kunnalle maksettava valtionosuus on 57 % valtionosuuden perustasta. Vuonna 2023 kunnalle maksettava valtionosuus on 193 993 €. Vuoden 2024 valtionosuuteen kohdentuu hallitusohjelman leikkaus. Kohdentamisen periaatteet eivät ole vielä tiedossa, mutta jos leikkaus tulee olemaan prosentuaalisesti samansuuruinen koko kansalaisopistokentässä, niin se tulee vähentämään Mäntyharjun kansalaisopistosta saatavaa valtionosuutta vuositasolla noin 74 000 €.

Vuosi	Valtionosuuden perusta /€	VOS perusta Opetustunnit	VOS perusta €/opetustunti	Valtionosuutta kunnalle/€
2024 *	210720	2195	96,00	120100
2023	340340	3658	93,04	193994
2022	330 092	3689	89,48	188152
2021	314 666	3712	84,77	179360
2020	318 075	3770	84,37	181303

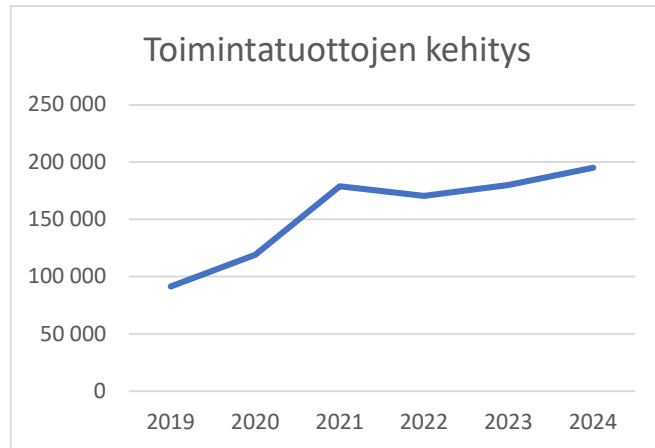
* arvio

Taloudelliset tavoitteet

Toimintatuottoja syntyy opiskelijamaksuista ja projektirahoituksesta. Toimintatuottojen kehitys on ollut positiivinen 2020–2023. Kansalaisopisto on panostanut hankerahoituksen hakemiseen ja saanut niiden avulla merkittävän kehityspanostuksen toimintaansa ja tapahtumatuotantoon. Lisäksi koulutuksen vetovoiman paraneminen on lisännyt opiskelijamaksutuottoja.

Vuosi	Toimintatuotot
2024 *	190 000 *
2023 *	180 000 *
2022	170 365
2021	178 683
2020	119 000

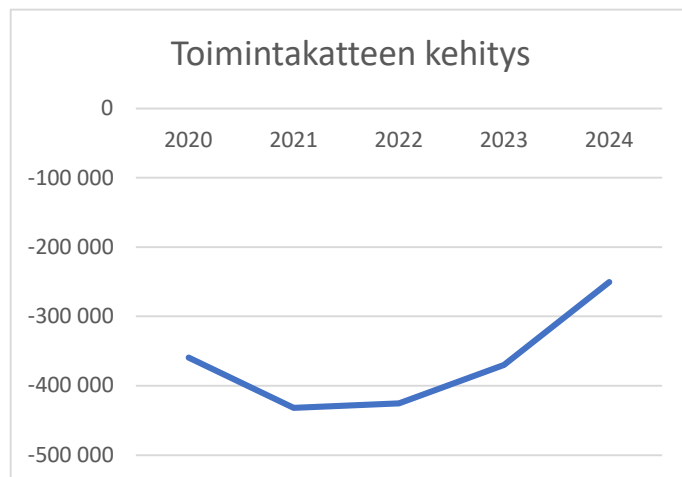
* arvio

Mäntyharjun kansalaisopisto on nettobudjetoitu yksikkö, jonka sitovuustaso on toimintakate. Toimintatulojen lisäksi myös toimintamenot ovat kasvaneet. Tavoitteena on vähentää toimintakatetta minimoimalla toimintamenot ja maksimoimalla toimintatulot. Mitä pienempi toimintakate on, niin sitä vähemmän kansalaisopiston toiminta maksaa kuntalaisille.

Vuosi	Toimintakate
2024 *	-259 000 *
2023 *	-370 000 *
2022	-425 315
2021	-431 800
2020	-359 348

* arvio

Jos huomioidaan valtiosuus n. 120000 € ja sekä henkilökunnan kunnalle maksamat kuntaverot, niin opiston nettokulut ovat käytännöllisesti katsoen noin 100000 €.

Toiminnalliset tavoitteet

Mäntyharjun kansalaisopiston toiminta perustuu kunnan strategiaan. Opiston strategiaa ohjaavat kunnan strategian kolme arvoa: yhdessä, positiivisesti, uudistuen. Lisäksi kunnan strategisessa tulokortissa on määritetty näkökulmia, joihin opisto on kiinnittänyt toiminnalliset tavoitteensa. Toteutumista seurataan sivistystoimessa kolmannesvuosiraporteilla (toukokuu ja syyskuu).

Kansalaisopiston strateginen perusta

Tulokortissa asetettujen tavoitteiden lisäksi kansalaisopisto noudattaa toiminnassaan omaa sisäistä strategiaansa, joka pohjautuu Mäntyharjun kunnan strategiaan. Kansalaisopiston strategiassa kunnan strategian ydin on sanoitettu vapaan sivistystyön ja yksikön ymmärtämälle kielelle. Lisäksi on huomioitu yksikön nykytilanne.

<p>ARVOT Uusiutuen yhdessä positiivisesti</p> <p>#yhteisöllisesti #hyvälläfiiliksellä #uuttakohti</p>	<p>VISION ELEMENTIT Mahdollisuuksien Mäntyharju</p> <p>#ketterästi #verkostoissa #ajanhengessä #aktiivisesti</p>	<p>STRATEGIAN PAINOPISTEET Panostus hyvinvointiin ja elinvoimaan</p> <p>#talouskunnossa #elinvoimaatuottamassa #osanakuntaimagoa #luontoajaaktiiviteetteja</p>
<p>KESKEISET DRIVERIT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teknologian uusiutuminen, <i>digitalisoituminen</i> • Liiketoiminnan kehittäminen, <i>digitaalinen markkinointi ja myynti</i> • Työn tekemisen muutos, <i>yrittäjyys ja etätyö</i> • Terveys ja hyvinvointi, <i>liikunta ja luonto</i> • Osaaminen ja oppiminen, <i>jatkuva oppiminen, etäoppiminen</i> • Ilmastonmuutos, <i>kiertotalous, vihreä siirtymä</i> • Kaupungistuminen, <i>monipaikkaisuus</i> • Väestön ikääntyminen, <i>osallisuus, hyvinvointi, aktiivisuus</i> 		
<p>TOIMINNALLISET TAVOITTEET</p> <p>Näkökulma 1: Tiedolla ja taidolla johtaminen, älykäs sopeuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyödynnetään opiskelijahallintojärjestelmän tilastotoimintoja monipuolisesti • Kehitetään henkilöstön osaamista pitkäjänteisesti työssäoppimisen keinoin • Kehitetään kuuden eteläsavolaisen kansalaisopiston yhteistä e-opisto.fi -portaalia • Toimintaa ja taloutta sopeutetaan säätämällä opiston kokonaisopetustuntimäärää <p>Näkökulma 2: Monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja luontoaktiiviteetit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään matkailua ja yrittäjyyttä edistäviä digitaalisia koulutustuotteita • Toteutetaan tapahtumia yhteistyössä hyvinvointi- ja kulttuuripalveluiden kanssa • Tuotetaan toimintaa Harrastamisen Suomen mallin tueksi • Uudistetaan hyvinvointiajattelua ja hyödynnetään sitä kurssien uudistamisessa <p>Näkökulma 3: Kuntalaisten hyvinvointi ja liikunta-aktiivisuus lisääntyy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehitetään ja jalkautetaan liikuntaneuvontaa kurssitoimintana • Uudistetaan kokonaisvaltaisesti liikunnan koulutusta • Lisätään musiikin, kädentaitojen, teatterin ja liikunnan koulutuksen keskinäistä synergiaa • tehdään näkyväksi positiivista ja moniarvoista ilmettä <p>Näkökulma 4: Kuntalaisten kokema osallisuus vahvistuu ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisätään asiakkaiden osallisuutta kurssien suunnittelussa ja arvioinnissa • Kehitetään uusia kursseja asiakastarpeita tunnistaen • Vahvistetaan koulutuksen digitalista markkinointia ja myyntiä <p>Näkökulma 5: Tasapainoinen talous</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sopeutetaan kansalaisopiston toimintaa heikkenevään taloustilanteeseen • Ylläpidetään tasapainoista taloutta ja pysytään asetetussa toimintakatteessa • Vakiinnutetaan hanketoiminta ja lisätään sen vaikuttavuutta • Luodaan resurssitehokkaita ja tuloksellisia koulutusikäntöjä 		

Yhteystiedot

Toimisto ja hallinto	Kompantie 22, 52700 Mäntyharju
Kotisivut	https://mantyharju.fi/kansalaisopisto
Facebook	https://www.facebook.com/mantyharjunkansalaisopisto/
Instagram	https://www.instagram.com/explore/tags/mantyharjunkansalaisopisto/
Ilmoittautuminen	https://uusi.opistopalvelut.fi/mantyharju/fi/
Opinto-opas	https://ejulkaisu.grano.fi/grano/404#p=1

Vakinainen henkilökunta

Jari Hautamäki, rehtori 040 5893164 jari.hautamaki@mantyharju.fi	Sanna Paasonen, koulusihteeri 0440 163653 sanna.paasonen@mantyharju.fi
Mira Konga, koulutussuunnittelija 040 5061176 mira.konga@mantyharju.fi	Emmi Virtanen, musiikin opettaja 045 235 6587 emmi.virtanen@edu.mantyharju.fi
Mervi Multamäki, musiikin opettaja 044 7707251 mervi.multamaki@edu.mantyharju.fi	Salla Wahlman, kädentaitojen opettaja 044 7707252 salla.wahlman@edu.mantyharju.fi

Liite 1.

Mäntyharjun kansalaisopisto									
Työvuosi 2024-2025									
Syksy 2024									
Lukukauden viikko	Kalenteriviikko	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai	
1	37	9.9.	10.9.	11.9.	12.9.	13.9.	14.9.	15.9.	
2	38	16.9.	17.9.	18.9.	19.9.	20.9.	21.9.	22.9.	
3	39	23.9.	24.9.	25.9.	26.9.	27.9.	28.9.	29.9.	
4	40	30.9.	1.10.	2.10.	3.10.	4.10.	5.10.	6.10.	
5	41	7.10.	8.10.	9.10.	10.10.	11.10.	12.10.	13.10.	
6	42	14.10.	15.10.	16.10.	17.10.	18.10.	19.10.	20.10.	
	43	Syysloma 21.-27.10.2024							
7	44	28.10.	29.10.	30.10.	31.10.	1.11.	pyhäinpäivä	3.11.	
8	45	4.11.	5.11.	6.11.	7.11.	8.11.	9.11.	10.11.	
9	46	11.11.	12.11.	13.11.	14.11.	15.11.	16.11.	17.11.	
10	47	18.11.	19.11.	20.11.	21.11.	22.11.	23.11.	24.11.	
Kevät 2025									
Lukukauden viikko	Kalenteriviikko	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai	
1	3	13.1.	14.1.	15.1.	16.1.	17.1.	18.1.	19.1.	
2	4	20.1.	21.1.	22.1.	23.1.	24.1.	25.1.	26.1.	
3	5	27.1.	28.1.	29.1.	30.1.	31.1.	1.2.	2.2.	
4	6	3.2.	4.2.	5.2.	6.2.	7.2.	8.2.	9.2.	
5	7	10.2.	11.2.	12.2.	13.2.	14.2.	15.2.	16.2.	
6	8	17.2.	18.2.	19.2.	20.2.	21.2.	22.2.	23.2.	
	9	Talviloma 24.2.-2.3.2025							
7	10	3.3.	4.3.	5.3.	6.3.	7.3.	8.3.	9.3.	
8	11	10.3.	11.3.	12.3.	13.3.	14.3.	15.3.	16.3.	
9	12	17.3.	18.3.	19.3.	20.3.	21.3.	22.3.	23.2.	
10	13	24.3.	25.3.	26.3.	27.3.	28.3.	29.3.	30.3.	
11	14	31.3.	1.4.	2.4.	3.4.	4.4.	5.4.	6.4.	
12	15	7.4.	8.4.	9.4.	10.4.	11.4.	12.4.	13.4.	
13	16	14.4.	15.4.	16.4.	kiiratorstai	pitkäperjantai	19.4.	pääsiäispvä	
14	17	2. pääsiäispvä	Mahd. korvaustunteja		24.4.	25.4.	26.4.	27.4.	
Opetuksen lukuvuosi 2024-2025									
Syyslukukausi		10 viikkoa		9.9.-24.11.2024					
Kevätlukukausi		13 viikkoa		13.1.-27.4.2025					
Opetusta ei järjestetä seuraavilla lomaviikoilla, juhlapäivinä tai niiden aattoina, jollei siitä erikseen toisin sovita:									
Syysloma		21.-27.10.2024 (vko 43)							
Talviloma		24.2.-2.3.2025 (vko 9)							
Pyhäinpäivä		2.11.2024							
Pääsiäinen		17.4.-21.4.2025							

Liite 2.

MÄNTYHARJUN KANSALAIPOISTON OPISKELIJAMAKSUT 2024-2025 (uudet 5 % korotetut hinnat)**Ryhmäopetus (vapaa sivistystyö)**

Oppituntien määrä	Hinnoittelu
1–17	maksut kurssikohtaisesti rehtorin päätöksellä
18–27	49 €
28–37	67 €
38–47	85 €
48–57	103 €
58–67	122 €
68–77	134 € (ei käy opistopassiin)
78-	146 € (ei käy opistopassiin)

Yksilöopetus musiikissa (vapaa sivistystyö)

Toteutukset	Hinnoittelu
30 min/vko/oppilas (esim. yksinlaulu, piano, kitara, puhaltimet, rummut)	171 €/ lukuvuosi
45 min/vko/oppilas (esim. pop/jazz)	267 €/ lukuvuosi

Taiteen perusopetus (pidempi lukukausi)

TPO-opetus	Hinnoittelu
Kädentaidot (ryhmä)	122 €/ lukuvuosi
Musiikin yksilöopetus TPO (35 min/vk/oppilas)	194 €/ lukuvuosi
Teatteriopetus (ryhmä)	97 €/lukuvuosi
Muu TPO –opetus	normaalin kurssimaksutaulukon mukaan tai erikoiskurssimaksu

Maksuttomuus erityistapauksissa

- Taiteen perusopetuksen verkkokurssit ovat kurssimaksuttomia niille opiskelijoille, jotka on kirjattu taiteen perusopetusopiskelijoiksi Mäntyharjun kansalaisopistoon ja joiden opiskeluohjelmaan kurssi on suunniteltu sisältyväksi.
- Kansalaisopiston normaalihintainen kurssi on kurssimaksuton opiskelijalle, jonka työllistymistä kurssi tukee ja joka tulee kurssille kunnan työllistymisen ohjaajan suositamana.
- Normaalihintainen kurssi voi olla kurssimaksuton tai kurssin hinta alennettu osalle ryhmää / koko ryhmälle, jos kunta on yhteistyökumppanina yhteiskunnallistavoitteellisessa ohjelmassa, johon opiskelijat on liitetty tai toiminnalle on muu peruste. Päätösvalta ohjelmista ja niihin liittyvistä kursseista on rehtorilla.

Yleisluennot ovat maksuttomia.

Erikoiskurssit ja mahdolliset projekteihin liittyvät kurssit

- Mainittu erikseen opinto-ohjelmassa. Tavanomaisesta poikkeavan kurssimaksun perusteena ovat kurssin järjestämisestä aiheutuvat kulut tai ryhmää koskeva erillinen rahoitus. Näiden kurssien maksuista päättää rehtori.

MUUT MAKSUT

Tentit

- Tentin järjestäminen maksaa 63 €/ oppitunti (á 45 min.). Jos tenttiin osallistuu samaan aikaan useita tenttijöitä, kunkin tenttimaksusta päättää rehtori. Tenttijän on sovittava hyvissä ajoin tenttimisestä sekä oppilaitoksen että kansalaisopiston rehtorin kanssa.

Todistusmaksut

- Kuluvan vuoden kurssit 7 €
- Aiempien vuosien kurssit 19 €
- Taiteen perusopetuksen todistukset sisältyvät kurssimaksuun, samoin koko ryhmälle välittömästi kurssin loppumisen yhteydessä jaettavat todistukset.

Oppikirjat, materiaalit, kopiot ja huolto

- Opiskelija maksaa itse oppikirja- ja materiaalimaksut.

ALENNUKSET

Sisarusalennus

- Alennus myönnetään saman perheen alle 16-vuotiaille opiskelijoille toisesta lapsesta alkaen. Sisarusalennus on 40 % kurssimaksusta. Täysi maksu otetaan yhdeltä lapselta kaikista kursseista.

Opistopassi 150 €

- Henkilökohtainen opistopassi oikeuttaa osallistumaan opiston kaikkiin muihin normaalihintaisiin kursseihin sekä syys- että kevätlukukaudella, mutta ei 134 euron ja sitä kalliimpiin kursseihin.
- Opistopassiin eivät sisälly erikoiskurssien kurssimaksut. Myöskään materiaali-, poltto-, välineiden huolto- tai kopiomaksut eivät sisälly passiin. Opistopassi on lunastettava lukuvuosittain syyskuun loppuun mennessä. Passia ei voi lunastaa jälkikäteen.